

Inspel inkomna till Naturvårdsverkets miljöbalksprojekt – 31-32 kapitlen Miljöbalken

Det här dokumentet innehåller de inspel som kommit till Naturvårdsverkets miljöbalksprojekt som berör 31-32 kapitlen i Miljöbalken. Dels har inspelen inkommit genom den webbenkät som låg ute under mars 2015 och dels har inspelen förts in från intervjuer som gjorts.

För mer information om dokumentet och Naturvårdsverkets miljöbalksprojekt, besök projektets hemsida eller kontakta Jenny Jonsson, projektledare för miljöbalksprojektet.

<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Rattsinformation/Miljobalken/Naturvardsverkets-miljobalksprojekt/>

jenny.jonsson@naturvardsverket.se

Titel	Vilket är problemet som du vill beskriva?	Vilka lösningar ser du på problemet?	Ange var det finns mer information	Finns det goda exempel inom andra områden?
Intrångsersättning före beslut	Svårigheten att ändra naturreservatsbeslut? Områdeskyddsreglerna är oförändrade. Idag skulle nog inte reglerna utformas på samma sätt. (NRL) Ersättningsbestämmelserna är trixiga. Man arbetar inte på det sätt det är tänkt. Ersättningarna görs felaktigt upp i förväg. PM om detta finns. Riskabel hantering. Många beslut som behöver tas. varför behöver ett naturreservat heta något. Försöker arbeta med enskilda fastigheter istället för hela områden. 1500 områden som aldrig blir klara. Alltid någon FÅ som är negativ.	En översyn av 7 och 31 kap samt områdesskyddsförordningen. Reglerna borde kunna hantera ersättningarna i förväg (innan reservatsbesluten fattas).		Väglagen, (järnvägslagen, ledningsrättslagen).
Artskyddsförordningens bilaga 2	I artskyddsförordningens bilaga 2 listas arter som vi nationellt utsett som fridlysta. Denna påverkas inte av EU direktiv som de i bilaga 1. Tidigare fanns undantag där jord- och skogsbruk inte träffades av förbuden i frilysningsbestämmelserna. Detta undantag föll bort vid en tidigare lagändring och detta medför stora konsekvenser för exempelvis skogsägare. Detta får konsekvensen att traditionellt skogsbruk ej kan tillåtas i områden där det förekommer arter i bilaga 2. Då det inte heller finns någon ersättningsmöjlighet för de inskränkningar som artskyddsförordningen medför får inte heller skogsbrukaren någon skälig ekonomisk ersättning för att hen måste avstå att avverka produktiv skogsmark. Detta bör på något vis ändras. Endera får man möjliggöra ekonomisk ersättning eller också får man återinföra undantaget för areella näringar.	Se tidigare beskrivning.		

Titel	Vilket är problemet som du vill beskriva?	Vilka lösningar ser du på problemet?	Ange var det finns mer information	Finns det goda exempel inom andra områden?
Konflikt mellan olika bestämmelser på ett ekonomiskt plan	<p>Det uppstår konflikter mellan områdesskyddsbestämmelserna i MB och bestämmelserna om förbud/föreläggande i 12:6 MB samt tex 18 och 18b SvL på det ekonomiska planet. Skogsstyrelsen beslutar om biotopskyddsområden. Skogsstyrelsen beslutar även om förelägganden/förbud enl 12:6 MB och nekar tillstånd för avverkning inom fjällnära skog enl. SvL. Alla dessa beslut kan vara ersättningsberättigande. Biotopskyddet är för all framtid medan det är oklart för hur lång tid beslut om föreläggande/förbud samt nekat tillstånd gäller, i vart fall kan dock konstateras att det inte gäller för all framtid. På Skogsstyrelsen kopplas alla dessa beslut till samma pengapåse vilket resulterar i en diskussion kring miljönyttan för pengan och prioriteringar. Överlag prioriteras det långsiktiga arbetet med biotopskydd framför övrig ersättningsberättigande tillsyn. Det ger myndigheten ett begränsat handlingsutrymme kopplat till tillsynen vilket kan vara problematiskt ur olika aspekter.</p>			
Ersättningar vid inskränkningar i pågående markanvändning	<p>Regleringen i miljöbalkens bestämmelser i 7 och 8 kap samt i ersättningsbestämmelserna i 31 kap lämnar omotiverade luckor i den ersättningsrätt som föreskrivs i 31 kap 4 § Ett stort problem gäller förbud och begränsningar av användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden där miljöbalken föreskriver en ersättningsrätt men där denna är möjlig att kringgå genom att kommuner kan åberopa 14 § NFS 1997:2 istället för 7 kap mb vid inskränkningar av markanvändningen. Miljöbalken föreskriver en ersättningsrätt för rådighetsinskränkningar i vattenskyddsområden (31 kap 4 § femte punkten och 31 kap 5 § miljöbalken) som omfattar såväl inskränkningar i form av förbud som avslag efter en tillståndsansökan. Bestämmelsen är tydlig och föreskriver att fastighetsägare under vissa förutsättningar har rätt till</p>	<p>Bestämmelsen i 31 kap 4 § 5 p om ersättning vid vattenskyddsområden bör ändras så att beslutet gäller föreskrifter enligt 7 kap 22 § om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden eller inskränkningar i övrigt som följer av beslut om vattenskyddsområden. En ny ersättningsbestämmelse bör införas som ger rätt pågående markanvändning avsevärt försvåras till följd av förbud enligt artskyddsförordningen.</p>	<p>Regeringens promemoria (M2013/1675/R) med förslag till ny bekämpningsmedelsförordning Ersättningsutredningen(SOU 2013:59 s 149)</p>	

Titel	Vilket är problemet som du vill beskriva?	Vilka lösningar ser du på problemet?	Ange var det finns mer information	Finns det goda exempel inom andra områden?
	<p>ersättning om skyddsföreskrifterna för ett vattenskyddsområde medför ekonomisk skada. Med ersättningsrätten följer också att vissa processuella bestämmelser och bestämmelser om rättegångskostnader skall tillämpas. Fastighetsägaren har möjlighet att få sina ersättningsanspråk prövade i miljödomstol varvid motparten i normalfallet skall täcka fastighetsägarnas rättegångskostnader i första instans. Detta innebär att fastighetsägare som enligt skyddsföreskrifterna i ett beslut om vattenskyddsområde – direkt eller efter avslag vid en tillståndsprövning – inte får använda växtskyddsmedel har en möjlighet att få ett yrkande om ersättning prövat enligt miljöbalkens ersättningsbestämmelser. Ersättningar har också dömts ut efter inskränkningar avseende användning av växtskyddsmedel. Genom den generella tillståndsplikten, idag i 14 § NFS 1997:2, ersättningsrätten satts ur spel. Till följd av utformningen av ordalydelsen i 31 kap 4 § femte punkten miljöbalken omfattar ersättningsbestämmelsen inte de fall där inskränkningen grundas på den generella tillståndsplikten. Detta innebär att samma slag av rådighetsinskränkning behandlas olika vad gäller rätten till ersättning. Situationen och restriktionen är exakt densamma som då förbudet och tillståndskravet följer av vattenskyddsbestämmelserna men genom att låta tillståndskravet grunda sig på naturvårdsverkets föreskrifter istället för på miljöbalkens bestämmelser för vattenskyddsområden kan en kommun kringgå miljöbalkens formella ersättningsgrund och på så sätt frånta fastighetsägaren möjligheten att få frågan om ersättning prövad enligt miljöbalkens bestämmelser. Det finns inga sakliga skäl till varför vissa markägare inte ska få sina ersättningsanspråk prövade medan andra får det. Kommunerna har här genom en föreskrift från ett statligt verk fått en möjlighet att efter eget godtycke välja om</p>			

Titel	Vilket är problemet som du vill beskriva?	Vilka lösningar ser du på problemet?	Ange var det finns mer information	Finns det goda exempel inom andra områden?
	<p>fastighetsägarna ska få en rättslig prövning av sina ersättningsanspråk eller ej, detta trots att ersättningsrätten framgår av lag och har stöd i regeringsformen. Denna konsekvens förefaller ha varit oavsiktlig och det har aldrig förekommit några överväganden hos lagstiftaren eller föreskrivande myndighet. Regleringen strider mot såväl allmänna rättssäkerhetsprinciper som mot likabehandlingsprincipen i 1 kap 9 § regeringsformen. Lagrådet hade sannolikt aldrig godtagit ett förslag med denna innebörd. Det förekommer ofta att kommuner väljer att inte reglera växtskyddsmedelsanvändningen i vattenskyddsföreskrifterna i syfte att begränsa de drabbade fastighetsägarnas möjligheter att föra en ersättningstalan. Enligt LRFs uppfattning är detta inte ett rimligt system. Osäkerheten kring ersättningsfrågorna skapar starka konflikter och utgör en av de största orsakerna till att vattenskyddsarbetet går så långsamt. Artskyddsförordningen Miljöbalken saknar helt en ersättningsrätt vid inskränkningar enligt artskyddsförordningen (AF). Ursprungligen har AF endast lett till relativt begränsade inskränkningar i pågående markanvändning och då större ingrepp har behövt göras har regelverken i 7 kap mb (naturreservat och biotopskyddsområden) På senare tid har omfattande inskränkningar skett enbart pga AF</p>			
<p>Intrång i brukandet av området när man sprider växtskyddsmedel</p>	<p>Regler när det gäller spridning av växtskyddsmedel inom vattenskyddsområden innebär ett intrång i brukandet av området. Frågan om ersättning har lagt lock på utvecklingen. Frågan har inte tagits på allvar när man skrivit lagstiftningen. Man måste väga företagandet mot miljömålen.</p>			

Titel	Vilket är problemet som du vill beskriva?	Vilka lösningar ser du på problemet?	Ange var det finns mer information	Finns det goda exempel inom andra områden?
Skydd av våtmarker. för låg takt	Enligt Myllrande våtmarker rapporterar flera länsstyrelser att takten på skydd av våtmarker dämpas på grund av att arbetet med skydd av skog får företräde. Det skulle behövas mer resurser både för handläggning och för markinlösen för att öka takten på arbetet. Även stärkt tillsyn och rådgivning skulle behövas för att öka miljöhänsyn och skydda våtmarker med höga naturvärden i olika verksamheter, särskilt i skog- och jordbruk (11 kap).	Det skulle behövas mer resurser både för handläggning och för markinlösen för att öka takten på arbetet. Även stärkt tillsyn och rådgivning skulle behövas för att öka miljöhänsyn och skydda våtmarker med höga naturvärden i olika verksamheter, särskilt i skog- och jordbruk (11 kap).	Fördjupad utvärdering 2015 - myllrande våtmarker	
För lite resurser till skyddade områden	I Ett rikt växt- och djurliv bedömer vi att det behövs tillräckliga resurser i anslaget för ersättning till markägare, tillräcklig handläggarresurser inte minst vid länsstyrelserna, samt ersättningsmark till skogsägare om vi ska kunna nå de mål som finns i konventionen för biologisk mångfald. Det formella skyddet är ofullständigt till omfattning, innehåll, representativitet och konnektivitet. Anspråken på medel för att genomföra skyddsåtgärder är väsentligt högre än tillgängliga medel. Resurserna för arbetet med formellt skydd, och skötselavtal behöver förstärkas.	Resurserna för arbetet med formellt skydd, och skötselavtal behöver förstärkas.	Fördjupad utvärdering 2015 - ett rikt växt- och djurliv	
8. Reglerna i 31 kap. MB om toleransavdrag behöver utredas	Reglerna i 31 kap. MB om toleransavdrag och om påslaget på 25 % behöver utredas . Reglerna skulle nog behöva genomlysas och det finns ”konstigheter”.			
1. Skälighetsregeln enligt 10 kap behöver ses över	2 kap. 8 § gäller redan inträffande skador och hänvisar beträffande skälighetsbedömningen till 10 kap. Men bestämmelsen gäller också skador enligt 32 kap. (t.ex. grundvattennivå, buller, skakningar och annan liknande störning, som ju inte omfattas av 10 kap.). Skälighetsregeln enligt 10 kap. är inte tillämplig på dessa skador. Paragrafen behöver ses över. Kommentar: 32 kap. har även egna skälighetsregler (skadeståndsregel allmänvanlighet/ortsvanlighet). Står även kommenterat i MB-kommentaren.			

Titel	Vilket är problemet som du vill beskriva?	Vilka lösningar ser du på problemet?	Ange var det finns mer information	Finns det goda exempel inom andra områden?
2. Svårigheter att avgöra vilken instans som ska pröva en skada	Skadestånd enligt 32 kap. MB prövas av mark- och miljödomstol enligt 21 kap. 1 § 6. MB medan skadestånd på annan grund (miljöskada, t.ex. grundat på jordabalken) prövas av tingsrätt. Det kan i praktiken vara svårt att avgöra vilken instans som ska pröva en skada; om den grundas på miljöbalken eller på annan grund. Detta problem borde undanröjas. Hur det ska gå till får jag återkomma till. Kommentar: Forumfråga: ex mål om stor sprängskada. Skulle det bedömas som miljöskada, eller enligt kontraktsbestämmelser? Miljöskadelagen var tydligare eftersom den gav möjlighet att pröva enligt andra grunder. Miljöskadelagen ska gälla omgivningen inte den egna fastigheten. Den grund som kändanden åberopar ska ligga till grund för prövningen.			
Skriv in intrångsavtalet i fastighetsregistret	När länsstyrelsen eller kommunen tecknar avtal med fastighetsägare om intrångsersättning innan naturreservatsbeslutet vunnit laga kraft kan det bli komplikationer om fastigheten byter ägare innan reservatsbeslutet registrerats i fastighetsregistret. Ett smidigt sätt att göra intrångsavtalet känt för 3:e man vore att ändra i lagstiftning/förordning så att sådant avtal får skrivas in i fastighetsregistret. Det hela kopplar till PB Skydd. Vi vet att detta inte passar in i rättsfiguren men jag vill åberopa naturvårdsavtal som trycktes in i jordabalken och anses som en nyttjanderätt trots att t.ex. Lantmäteriverket i sitt remissvar på lagförslaget avstyrkte.			